

46/11

Informace o Chartě 77 - ročník třetí (1980) - č. 5

od 8. března 1980 do 30. března 1980

Sdělení Charty 77	1
Zpráva o poměrech v NVÚ Pízeň-Bory	2
Poděkování Václava Havla, Václava Bandy a Jiřího Dienstbiera	4
Obrana nespravedlivě stíhaných - pojem a realita	5
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných	
Sdělení č. 170 (JUDr. Danisz pravomocně odsouzen)	10
Sdělení č. 171 (Petr Cibulka má být ve vězení do dubna 1981)	11
Zpráva o průběhu odvolacího líčení ve věci JUDr. Josefa Danisze	11
Další podpisy před žádostí o manifestaci	14
Martin Palouš: Kdo je Václav Benda?	14
Krátké zprávy	
Výslechy na žádost Bezpečnosti NDR	17
Stížnost Kateřiny Dejmlové	18
Vycházky	18

Vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Adresa: Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2
Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2

Sdělení Charty 77

Dne 8. března 1980 ve večerních hodinách se v bytě Ivana Dejmalá, signatáře Charty 77, Kamenická 45, Praha 7, sešlo asi dvanáct přátel, převážně mladých lidí, aby vyslechl přednášku dr. I. W. Newtona-Smitha z Balliol College na téma "Racionalita vědy". Krátce po zahájení přednášky vniklo do bytu bez pozvání sedm příslušníků VB a StB, kteří zperluetrovali všechny přítomné a dr. Newtona-Smitha odvedli s sebou, když předtím požádali dr. Tomina, aby tlumočil jejich pokyny. Současně však dr. Tominovi zakázali, aby s panem Smithem hovořil o čemkoliv jiném. Když se oba chtěli spolu rozloučit, použili příslušníci SNB proti dr. Tominovi fyzického násilí. Dr. Newton-Smith byl v nočních hodinách dopraven na hranice a vyhoštěn z ČSSR.

Nad postupem příslušníků SNB vyjadřujeme svoje rozhořčení. Protestujeme proti opětovnému porušení platných čs. zákonů, které zajišťují nedotknutelnost obydlí, právo na vzdělání a svobodu projevu.

Nehoráznost takového jednání vyniká tím více, že se jeho obětí stali lidé, kteří obětavě usilují o vyšší vzdělání čs. občanů a kterýchž práce zasluhují proto spíše veřejné uznání a dík.

ve 11. března 1980

Rudolf Battěk
mluvčí Charty 77

Marie Hromádková
mluvčí Charty 77

Miloš Rejchrt
mluvčí Charty 77

Na vědomí: Ministerstvo vnitra, Federální shromáždění ČSSR, Ministerstvo zahraničí, Ministerstvo školství, Filosofická fakulta UK

Sdělení Charty 77

Obdrželi jsme zprávu o poměrech v NVÚ Plzeň-Bory, která tématicky navazuje na dokument Charty 77 č. 16 (o problematice vězenství v ČSSR). Informace v ní obsažené se opírají o osobní zkušenosti těch, kteří v letech 1977-1980 odpykávali v plzeňské věznici trest odnětí svobody.

Článek 10/1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (zák. 120/76 Sb.) přikazuje, že "se všemi osobami zbavenými svobody musí být jednáno lidsky a s úctou k přirozené důstojnosti lidské bytosti". Splnit tento přezadavek s dosavadní praxí by kromě jiného vyžadovalo vypracovat rozsáhlou penologickou studii, dokumentárně podloženou a bezesbytku ověřitelnou, pro jejíž vznik za současného stavu věcí, kdy se skutečné poměry ve věznicích utajují, bohužel nejsou podmínky.

Oblast vězenství je citlivým bodem každého sociálního systému a spolehlivým poznávacím znamením toho, do jaké míry se v něm respektuje lidská důstojnost. Osud těch, kteří byli - ať již spravedlivě nebo nespravedlivě - zbaveni svobody, žijí v extrémních podmínkách a jsou více než jiní vystaveni neosobnímu mocenskému zneužití i osobní lidské agresivitě, nám nesmí být lhostejný. Proto považujeme za účelné zveřejnit i tuto stručnou informativní zprávu. Není naším úmyslem vyvolávat emoce vůči osobám, nýbrž poukázat na stav věcí, za které jsme i my odpovědní a jejichž náprava je i naším úkolem.

19.3.1980

ing. Rudolf Battěk
mluvčí Charty 77

Marie Hromádková
mluvčí Charty 77

Miloš Rejchrt
mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77 Václav Benda, Jiří Dienstbier a Jaroslav Šabata jsou tč. ve vězení.

Zpráva o poměrech v NVÚ Píseň-Bory

Věznice v Píseň-Borech má kapacitu cca 2000 osob. Z toho na vazební případy připadá více než 200 osob, zbytek, vyjma část 5. úseku, je určen pro odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody 1. NVS. Věznice je rozdělena na 5 úseků. Na 1. úseku jsou umístěni odsouzení na pracoviště n.p. Tesla (vychovatel npor. Sedlák), Kovošrot (vychovatel npor. Hlouš, por. Bílek) a údržbářské čety. Na 2. úseku je předvýstupní oddělení (vychovatel kpt. Hlad), knihárna (por. Fuchta), výroba dlaždiček (npor. Juzík), n.p. Škoda (kpt. Táma). Celý třetí úsek tvoří pracoviště n.p. Preciosa (vychovatel kpt. Borkovec, por. Gruber, kpt. Bedický a npor. Streje). 4. úsek je pro volné čety, kde odsouzení pracují mimo věznici. 5. úsek, který je izolovaný od ostatních je oddělením pro psychopaty. Jména vychovatelů 4. a 5. úseku zatím neznáme.

Samospráva

O "pořádek" na každém úseku dbá, kromě příslušníků SNV, samospráva, která se skládá asi z 10 odsouzených, kteří si svým jednáním dokázali získat přízeň vychovatelů. Tito lidé zajišťují různé kulturní, politické či sportovní akce. Na pracovištích mají funkce kontrolorů nebo brigádyrů, dbají o úklidové práce, poskytují vychovateli informace o dění na úseku a pracovišti apod. Často se stává, že se do samosprávy dostávají odsouzení za §§ 219 (vražda), 241 - 244 (různé formy znásilnění), či 234 (loupež), což je v rozporu s řádem výkonu trestu. Tito lidé mají pomáhat vychovateli při jeho převýchovné činnosti. Ve srovnání s jinými odsouzenými mají členové samosprávy výrazně prominentní postavení. Jejich kázeňské přestupky zůstávají mnohdy neprestány, nebo jsou trestány ve srovnání s ostatními neúměrně mírně. Na příklad odsouzený Duchoslav (§§ 109, 132 tr.z.) napaden brigádyrem Ondruškem (§§ 219, 241 tr.z.) po několika oboustranných ranách pěstí Duchoslav z 20 dní na uzavřeném oddělení (UO, viz dále), prominent Ondrušek nepotrestán (3. úsek - leden 1979). Členové samosprávy mnohdy sami podávají vychovateli návrhy, koho kázeňsky potrestat. Ve sporných případech je rozhodující to, jak situaci vyliší prominent. Znelíbí-li se někdo samosprávě, je pro ni snadné dosáhnout jeho potrestání.

Uzavřené oddělení

Nejpřísnějším, ale dosti běžným kázeňským trestem je umístění na uzavřeném oddělení, a to buď v minepracovní době (UO) nebo celodenně (CUO). Při nástupu na UO se musí každý svléknout do naha a podrobit se prohlídce, zda s sebou něco nepronáší. Smí si tam vzít pouze deky, lžičky, kartáček a pastu na zuby, mýdlo a ručník. Pak je odveden na celu, přičemž deky musí zanechat před ní a dostává je pouze na noc.

Cela je velká asi 4x2 metry a je vybavena takto: 3 dřevěné pryčny, jedna malá polička, vodovod, splachovací záchod bez možnosti zakrytí, slouží též jako odtok vodovodu. Větrání má zajišťovat u stropu umístěný otvor o rozměrech asi 10x40 cm. Všechny cely jsou ve sklepech, tudíž chladné a vlhké.

Je zde zakázáno čtení knih, kouření, ležení v době od budíčku do večerky. Na CUO je navíc každý 1x týdně ostříhán dohola. Stravu dostává poloviční bez masa a přídatků (viz dále), v celkové hodnotě 3,50 Kčs na den. Např.: snídaně - asi 1 dl čaje a 100 g chleba, oběd - 2 knedlíky s omáčkou, večeře - omáčka s několika kolínky. Neexistuje možnost koupit si nějaké potraviny.

Na vycházku trávající 15 - 30 minut se chodí 1x denně. Je zakázáno spolu mluvit, po celou dobu vycházky musí odsouzení chodit v kruhu o průměru 10 m a mít ruce za zády.

Výjimkou není ani bití odsouzených, např. i za to, že si lehnu v době, kdy je to zakázáno.

Důvody k umístění na CUO mohou být i tyto: Hrabal, 5 dní, neholen při velitelské prohlídce, Kuz Chmel, 20 dní, pozval si na návštěvu osobu, která nebyla příbuzná, Pitor, 30 dní, měl u sebe nepřiměřené množství tabáku a monštérky navíc.

Překážkou pro umístění na CUG nebývá ani zdravotní stav, např. Wurm, který byl těsně po složité operaci ledviny.

Lékařská péče

Nástupní lékařská prohlídka spočívá v tom, že je odsouzený zvážen, změřen a uznán schopným jakékoliv práce, pokud nemá potvrzení o změně pracovní schopnosti, ale ani to nemusí být mnohdy překážkou. Při běžných onemocněních jako angina či chřipka nebo při teplotách asi do 38 °C se chodí do práce. Pracovní neschopnost se nedává ani při aplikaci antibiotik. Ataraktika a hypnotika nejsou na překážku v práci na strojích. Angina je vyléčena výtěrem krku jódovou tinkturou a nemocný je posílán do práce.

Nedostatečné je i ošetření úrazů. Není výjimkou případ odsouzeného Vávry, kterému byl v důsledku toho amputován prst a hrozí amputace celé dolní končetiny. Někdy k ošetření nedojde vůbec, pokud se nejedná o těžké skutné onemocnění, stačí k tomu, aby nemocný nebyl cholen. Proto např. nebyl ošetřen odsouzený Chmel; při příští návštěvě lékař pouze konstatoval prasklý ušní bubínek. Odsouzenému Cibulkovi byla dána umělá výživa až po 32 dnech hladovky. Běžné jsou výroky typu: "Venku jste mohli krást, a tady byste chtěl marodit!.."

Strava

Věznům je poskytována strava v hodnotě 7,- Kčs na den a podle pracovního výkonu ještě přídavek. Dieta v hodnotě 12,50 Kčs je bez přídavků a bývá bez lékařského vyšetření odebírána. Kteří neplní výkonové normy, mají přídavek č. 1 (tj. 1,40 Kčs), resp. žádný. Při překračování norm dostává vězeň přídavek č. 3 (v hodnotě 2,40).

K snídani je káva z obilní náhražky (zvané "nafta"), nebo čaj a chléb. K obědu bývá během týdne toto: pondělí - 4 knedlíky s omáčkou, úterý - znojemská pečeně (asi 30-40 g masa) s ryží, středa - sekaná s bramborem, čtvrtek - ledvinky s ryží, pátek - masová omáčka s bramborem, sobota - těstoviny s vejci, neděle - guláš se 4 knedlíky a jablko. Večeře: pondělí - gulášová polévka, 4 rohlíky, úterý - hrachová kaše, středa - těstoviny s perníkem, jablko, čtvrtek - drážková polévka, 4 rohlíky, pátek - koláč, čaj, sobota - buchánek s čajem, neděle - salám nebo sýr s chlebem a čaj.

Přídavek č. 2 bývá buď 123 g sádla, nebo 100 g sýra, 2 vejce, nebo 80 g salámu, nebo paštika (cca 80 g). Ostatní přídavky jsou úměrné cenovým poměrům (viz výše), v nepracovní dny se přídavky neposkytují.

Z uvedeného vyplývá zejména nedostatek vitamínů a bílkovin ve stravě.

Návštěva a balíčky

Jednou za tři měsíce má odsouzený (v 1.NVS) nárok na jednohodinovou návštěvu dvou příbuzných a tříkilogramový balíček (který je možno formou kázeňského trestu zakázat). Návštěvy probíhají v tělocvičně, kde je asi 8 řad po 15 stolech, u nichž sedí z jedné strany vězni, z druhé návštěva. Kolem neustále prochází asi 5-10 příslušníků SNV. Po ukončení návštěvy je předán balíček, který je zvážen a zkontrolován. V poslední době dochází stále častěji k tzv. izolovaným návštěvám, kdy návštěva probíhá v oddělené místnosti a mezi odsouzeným a rodinným příslušníkem sedí příslušník SNV. Ten samozřejmě posluhuje jejich rozhovor, přerušuje jej dle svého uvážení a omezuje jeho tematiku pouze na rodinné starosti. Může též návštěvu předčasně ukončit. Prohlídka balíčku je pak velmi důkladná: vysypávání balíčku tabáku, čaje, nebo kakaa, rozbalování obalů a rozlamování čokolády etc.

Při izolovaných návštěvách a při návštěvách se zákazem balíčku je odsouzený před návštěvou i po ní svlečen do naha a důkladně prohlédnut.

Postavení politických vězňů

Isolovanými návštěvami jsou bez udání důvodů postihováni především odsouzení za prvohlavové (tj. politické) §§ tr.z.: např. Pitor, Cibulka, Chmel, Macháček.

Političtí vězňové jsou kromě toho diskriminováni i jiným způsobem. Je jim zakazována zájmová činnost. Janu Zmatlíkovi bylo z tohoto důvodu zakázáno hrát ve vězeňském orchestru. Tento zákaz mjr. Fecka zdůvodnil nutností dozoru příslušníka SNV na zkouškách orchestru, kdyby v něm Zmatlík účinkoval. Vedení zájmových kroužků bylo znemožněno odsouzenému Cibulkovi (§ 100 tr.z., kroužek matematiky), Laštávkovi (§ 98 tr.z., němčina), Maňáškovi (§ 100, šachy

Ve srovnání s ostatními odsouzenými jsou političtí vězňové kázeňsky ze trestání daleko přísněji. Za nesplnění výkonové normy dostal odsouzený Cibulka 15 dní CUO, ostatní ze stejné sestavy (která za plnění odpovídá vždy jako celek) však 3-5 dní UO. S oblibou jsou političtí vězňové zařazováni na nejtěžší pracoviště.

Pracovní podmínky na 3. úseku (n.p. Preciosa)

Toto nejtěžší pracoviště tvoří právě 3. úsek, tzv. "Šatony". Jde o pracoviště n.p. Preciosa, tedy o broušení minuciosní skleněné bižuterie. Je to kolektivní práce 8-9 členných sestav, které spočívá v obsluze poliautomatických strojů, přičemž odsouzení provádějí úkony, které nejsou automatizovány. Vysoké jsou přitom nároky na rychlost, přesnost a schopnost koncentrace. Pracuje se 6 dní v týdnu v třísměnném provozu. Normy se stále zvyšují, koncem r. 1979 je byla schopna na celém úseku asi 50 sestav plnit jediná (!). Přitom odpovědnost za plnění nese vždy sestava jako celek, což vede k vytváření nezářevých vztahů mezi odsouzenými. Bití za to, že někdo nestačí pracovnímu tempu, není výjimkou (ods. Cibulka). Pracovní prostředí je naprosto nevyhovující: hluk (více než 85 dB), vlhko, nedostatečné odvětrání unikajících chemických výparů, únik plynu, nedostatečně kryté hnací řemeny. Mnohdy jsou stroje poškozené (vadné brusné válečky) a znemožňují kvalitní práci. Šatny nejsou vytápěny. Norma pro jednu sestavu činí 12.000 tuctů štrasové bižuterie denně. Úrazy, jako popáleniny, požezání, či otravy plynem, nebo psychické následky v důsledku delšího pobytu jsou velmi běžné a mnohdy nebyvají důvodem k přeřazení na jiný úsek, snižují pracovní neschopnosti. Pracuje se zde i přes aplikace ataraktik a hypnotik (Kobal, Žemlička), při řezných či tržných ranách na ruku (Cibulka, Havlíček), popáleninách 3. stupně (Maňásek), opakovaných epileptických záchvatech (Žemlička - přeřazen po dvou měsících), chronické zánně spojivek (Maňásek - přeřazen více než po měsících), do krve rozřezaných rukou (prakticky každý). Doba zácvičky je nedostatečná (maximálně 10 pracovních dní), někdy vůbec žádná.

Celkově lze situaci hodnotit tak, že podmínky v této věznici jsou v rozporu s řádem o výkonu trestu odnětí svobody. Znamenají lidsky důstojný život mnoha způsoby a v mnoha směrech ponížují lidskou důstojnost a hluboce se tak rozcházejí s proklamovanými účely trestu. Pro odsouzené znamená výkon trestu vždy dočasnou nebo trvalou fyzickou a psychickou újmu. Lze konstatovat také neustálé zhoršování poměrů.

ooo

ooo

ooo

Poděkování Václava Havla, Václava Bendy a Jiřího Dienstbiera

Obracíme se z vězení, k němuž jsme byli odsouzeni za činnost ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných ke všem, kteří doma i v zahraničí vyjádřili solidaritu s naší činností a protestovali proti našemu nespravedlivému

stíhání a pozdějším odsouzení, ať již to byly osoby soukromé, představitelé vlád či organizací. Zvláště chceme vyslovit svůj dík a úctu polským právníkům, kteří protestovali proti svévolnému soudu nad námi hladovkou a dále všem, kteří vynaložili výjimečné úsilí, aby připravili a inscenovali, nejprve v Paříži a později v Mnichově, dokumentární divadelní představení, odhalující před širokou evropskou veřejností absurditu onoho anachronického, nicméně symptomatického pražského procesu s námi. Ačkoli nejsme ve styku s Petrem Uhlem a Otkou Bednářovou, kteří si odpykávají své tresty v jiných věznicích, předpokládáme, že toto poděkování smíme formulovat i jejich jménem.

S projevy hluboké vděčnosti a s vědomím trvalé odpovědnosti za stanoviska, postoje a činy, za něž jsme byli odsouzeni a na nichž trváme jako na svém mravním i politickém právu.

Václav Havel

Václav Benda

Jiří Dienstbier

Nápravně výchovný ústav - Heřmanice, poštovní schr. 2, 713 02 Ostrava 13

ooo

ooo

ooo

obrana nespravedlivě stíhaných - pojem a realita

V dubnu 1978 se ustavil Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných a tehdy se poprvé objevil pojem, zpočátku jen zřídka užívaný a různě komolený, ovšem od května 1979 již běžný a obecně srozumitelný - pojem "nespravedlivě stíhaný". Je však obsah tohoto pojmu skutečně pochopen tak, jak to odpovídá činnosti VONS a československé skutečnosti?

Název Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných má svou ucelenou vnitřní logiku. Především se zabývá obranou nespravedlivě stíhaných. Tato obrana v sobě zahrnuje zveřejňování aktuálních případů pronásledování, což samo o sobě již znamená určitý druh pomoci oběti a případně i její rodině. Konkrétní pomoc je jistě také důležitá, nejdůležitější snad je pomoc morální. Dále tato obrana zahrnuje i dokumentaci případů aktuálních i minulých, z nichž společnost čerpá informaci o svém stavu a z této informace vyvozuje důsledky. Obrana každého jednotlivého případu nespravedlivého pronásledování má význam nejen pro konkrétní nespravedlivě stíhanou osobu, nýbrž - a snad ještě více pro všechny, kteří mohou být takto postiženi též, pro celou společnost, pro úvahy o budoucím vývoji a snad bude mít i velký význam historický.

Obrana se týká "nespravedlivě stíhaných". Nejprve k pojmu "stíhaný". Ten je užívan zejména v policejní a justiční praxi; navozuje tedy, že obrana se týká především lidí postižených represí v této oblasti společenského života. Kdo však je stíhán nespravedlivě? Teoreticky je možno zastávat extrémní stanovisko, že nespravedlivě stíhání jsou pouze političtí vězňové a několik případů zřejmých justičních omylů. Takové nazírání nebude proste jistého nadřazování problematiky části veřejnosti (intelligence) nad problematikou ostatní společnosti, nevyvaruje se ani zkresleného vidění při hodnocení případů zneužívání ustanovení zákona o k obecné kriminalitě, nedokáže vidět problémy v jejich komplexnosti. Toto extrémní stanovisko je v naprostém neseouladu s duchem Charty 77. Konečně každý, kdo byl někdy politickým vězněm, jistě takové stanovisko jednoznačně odmítne.

V Československu jsou v tomto okamžiku tisíce vězňů. Každý z nich je či byl nějakým způsobem postižen nespravedlivě. Vyšetřování případů je velmi často vedeno ledabyle, se zřejmou snahou o tzv. realizaci obviněného, zejména u případů obecné kriminality je běžně užívan psychický a fyzický nátlak. Při výsleších, obvinění jsou drženi neúměrně dlouho ve vazbě, jsou v ní neúměrně omezováni, je porušována zásada presumpce neviny, hlavní líčení před soudními senáty bývají velmi povrchní a uspěchaná. Orgány justice jsou ve

své práci vedeny především politickými moty a jsou vázány různými stranickými usneseními, jež dle různých politických záměrů upřednostňují tu či onu problematiku a doporučují v té či oné oblasti přísnější tresty; v zásadě se politika v oblasti justiční represe jako celek záměrně stává od začátku 70. let přísnější, a to každým rokem, ne-li každým měsícem. Vězni jsou vykořisťováni neúměrně namáhavou a jen malým zloziskem zaplacenou prací, podmínky ve vězeních způsobují ničení zdraví vězňů, neexistuje zde žádná převýchova a resocializace vězňů, ale tvrdý, až nelidský postih, vedoucí až k chronicky asociálním postojům odsouzených. Celá oblast justiční represe trpí neveřejností a utajováním.

Podobné stanovisko vyjadřuje i dokument Charty 77 č. 16, jenž vznikl souběžně s činností VONS před jeho deklarací, i jeho dodatek z března 1980.

Jistěže nelze bránit každého vězně stoprocentně. Je však třeba zasazovat se o to, aby se z vězení v Československu staly skutečně ústavy, v nichž se budou tí odsouzení, kteří to budou potřebovat, napravovat a vychovávat. Je třeba se zasazovat o celkové zlidštění penitenciární a postpenitenciární péče. Při obraně konkrétních případů je třeba postupovat případ od případu. Někde lze poukázat na přílišnou výši trestu nebo na nespravedlivý postup pouze v některých aspektech. Nesmíme však pro stromy přestat vidět les. Obecně lze říci, že u případů, kde vzniká důvodné podezření, že došlo k nespravedlivému stíhání, je třeba zjistit nejprve objektivní stránku věci. Zjišťujeme, la se čin skutečně udál a za jakých okolností. Absolutně nestčí doznání stíhaného; zejména u verbálních deliktů je třeba ověřovat zaujatost svědků. V nerozhodných případech postupovat dle zásady in dubio pro reo. Pak teprve lze zhodnotit stránku subjektivní, tedy zda čin, k němuž došlo, je hoděn stíhání, v jakých aspektech je eventuelní stíhání nespravedlivé nebo neúměrné. V případech nespravedlivého stíhání zjišťujeme jistou stereotypii, jež je dána povahou zákona, jeho vágními, často nejasnými formulacemi, umožňujícími zneužití. Nejlépe bude, když si shrneme obecnosti jednotlivých typů nespravedlivého stíhání, jimiž se veřejnost, zasazující se o lidská práva, a zejména VONS doposud zabývaly.

1. Verbální činy politické povahy: postoje a činy související s politickým či náboženským přesvědčením

§ 98 - Podvracení republiky. Je to politické ustanovení par excellence. V transparentní podobě bylo jeho politické užití předvedeno v odsouzení šesti členů VONS v r. 1979, kteří jednali naprosto veřejně a v souladu se zákony. "Vud musí dokázat objektivní - skutkovou část trestného činu, i stránku subjektivní, tj. nenávisť obžalovaného k socialistickému společenskému a státnímu zřízení. Subjektivní stránka věci bývá většinou absurdně vyvozována ze stránky objektivní. Činnost, postihovaná podle tohoto paragrafu, bývá téměř vždy normálním výkonem práva čs. občana, vyplývajících z čs. zákonů včetně mezinárodních paktů, jako ostatně u podstatné části těchto zákonných ustanovení, tj. je projevem názorů a činů s tím spojených. Právo na vlastní, od oficiální ideologie odlišný názor, vlastně neexistuje, pokud je člověku zakázáno, aby v intencích svých názorů také jednal. - - Samozřejmě, že se nejedná ani o nějaké obrovské činy, u § 98 (tj. u těch nejtěžších politických "zločinců" v Československu) jde většinou o pouhé šíření letáků, psaní nápisů, plakátů, organizování schůzek apod. O tomto paragrafu vyšlo již několik textů, zasluhoval by však podrobnější a široce diskutovanou studii.

§ 99 - Poškození státu světové socialistické soustavy. Jedná se především o nespravedlivé užití v paralele s § 98 tr.z. V Československu je např. známo odsouzení Laco Mravce a Jiřího Lederera za údajné podvracení Polské republiky a Pavla Muraška za údajné podvracení SSSR. Sama formulace "stát světové socialistické soustavy" je velmi nejasná; i v právní teorii je tento pojem špecifikován a čas od času měněn.

§ 100 - Pobuřování. Lidé bývají stíháni za výroky, příp. i drobnou, zejména krátkodobou, jednorázovou činnost, která snad pobuřuje pouze úzkou vrstvu

obyvatelstva, většinou spjatou s mocí. Justiční orgány téměř nikdy nedokazují, že inkriminovaný výrok, resp. čin někoho pobouřil a čm, "soud posoudí" výrok sám a na základě svého "právního názoru" (tedy zcela subjektivně) vydá rozsudek. Zastáváme názor, že společnost nemůže ohrozit čin konaný slovem, písmem, obrazem či hudbou, pokud není přímo spojen s trestným činem. Podle § 100 je vězněno relativně velké množství lidí; problematika tohoto ustanovení tr. zákona byla by hodna zvláštní pozornosti.

§ 101 - Zneužívání náboženské funkce. Z poslední doby nemáme zprávy o zneužití tohoto paragrafu, ale potenciálně působí na církevní funkcionáře a svazuje jejich svobodu projevu.

§ 102 - Hanobení republiky a jejího představitele. Poměrně často užívané ustanovení, kde je opět nutná "veřejnost" projevu, tj. dle § 89, odst. 4 buď za pomoci veřejného sdělovacího prostředku či před dvěma osobami současně přítomnými (podobně jako u § 100 a 14, část. 103). Komentář u § 100.

§ 103 - Snížení vážnosti prezidenta republiky a hanobení jiného čelného představitele. Tímto ustanovením je neúměrně privilegován prezident republiky před ostatními občany, dokonce tu není ani podmínka "veřejnosti" při znevažovacím projevu, tj. stačí např. snížit jeho vážnost před manželkou. Občané republiky - včetně "čelných představitelů" - by si měli být ve svých právech rovni a měla by tedy platit stejná práva o slušnosti ve styku mezi občany, a nejsou ve společenské hierarchii nahoře nebo dole. Je velmi příznačné, že zrušení podobných ustanovení navrhovali za l. republiky právě komunisté: asi si socialismus takto nepředstavovali.

§ 104 - Hanobení státu světové socialistické soustavy. Ačkoli se seznam států "socialistické soustavy" dle potřeby mění, jsou odsuzováni čs. občané téměř výlučně za hanobení zcela určitého státu. K tomuto hanobení stačí zazpívání písně, stržení vlajky, pronesení určitého výroku apod.

§ 105 - Vyzvědačství. Až doposud se obrana nespravedlivě stíhaných touto trestnou skutkem spíše vyhýbala. Při odsouzení dr. Huberta Steina a spol. byla veškerá aktivita čs. veřejnosti na bodu urazu; proto, ač tu byly jisté věcné pochyby o tom, zda skutečně k tr. činu vyzvědačství došlo, teprve v letech 1976-77 se o dr. H. Steina začalo mluvit, a to spíše z hlediska humanitní pomoci. Podobně se tato obrana vyšla případům Jiřího Grohmana a ing. Vojtěcha Vály, a ač zde nejsou potřebné podklady pro podrobné ověření těchto případů, určitá fakta a okolnosti těchto případů navozují silné podezření, že ustanovení § 105 tu bylo zneužito. Obrana těchto případů tedy vyžaduje co nejúplnější informaci a potvrzení faktu, že k tr. činu vyzvědačství nedošlo. Získání těchto poznatků je ovšem velmi problematické. Z toho lze též vyvodit, že § 105 je velmi snadno zneužitelný.

Z povahy Charty 77 a VONS, který na půdě Charty 77 pracuje, vyplývá, že nemůžeme považovat za nespravedlivě stíhaného člověka, který se vyzvědačství skutečně dopustil. V těchto případech lze jediné žádat o spravedlivé přešetření věci a spravedlivou výši trestu, která by odpovídala duchu porozumění mezi národy.

§ 112 - Poškození zájmů republiky v cizině. Týká se i obecného přečinu uvedeného v § 5, písm. c zákona o přečinech. Svoboda informovat a získávat informace by měla fungovat nezávisle na existenci státních hranic. V praxi dosud není znám případ, kdy by byl čs. občan odsouzen podle tohoto ustanovení a orgány justice mu skutečně dokázaly šíření v cizině nepravdivých zpráv, což je dle znění zákona nutnou podmínkou. Čs. občan je odsuzován za vyřčení svých hodnocení, soudů a názorů, nikoli proto, že by uváděl věcné nepravdy. Jinak se ovšem pohlíží na zprávy, podávané členem KSČ. V jurisdikci k tomuto ustanovení, ale též k ustanovením, uvedeným zde pod bodem 1, se výslovně uvádí, že kritika vedená členem KSČ nemůže být nazírána jako trestný čin.

§ 178 - Maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi. Stíháno je

organizování čs. státem zakázaných církví a sekt a organizování náboženského života a konání náboženských úkonů způsobem jiným, než čs. stát povoluje. Ve členích VONS o případu Srna, Šváček a byl tento paragraf odsouzen jako nepřipustné omezování svobody vyznání.

§ 198 - Hanobení rasy, národa a politického přesvědčení. Tímto ustanovením je trestáno urážení určitých skupin obyvatelstva. Téměř výlučně jsou takto chráněny zcela určité skupiny, především Rusové a členové KSČ, málokdy byl stíhán pro hanobení Cikánů, Číňanů, věřících apod.

§ 199 - Šíření poplašné zprávy. Velmi povrchní formulace "nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva" umožňuje poměrně volnou interpretaci. V r. 1979 zaznamenal VONS dva takové případy odsouzených v NVÚ Plzeň-Bořy; jejich činnost byla kvalifikována v souběhu s dalšími paragrafy, uvedenými zde v 1. části.

§ 260 - Podpora a propagace fašismu a podobného hnutí. "Fašismus nebo jiné podobné hnutí, které směřuje k potlačování práv a svobod pracujícího lidu nebo které klásá národnostní, rasovou nebo náboženskou zátěž", je jistě v opozici k hnutí za lidská práva a nemáme tedy proč se ho zastávat. Až doposud ani nemohla vzniknout diskuse, zda by tu neměl být užít Voltairův princip: "Zásadně s vaším názorem nesouhlasím, ale dám život za to, abyste ho mohli hlásat." V praxi obrany nespravedlivě stíhaných se totiž setkáváme zatím výlučně s represí za srovnávání zdejších poměrů s poměry fašistických režimů. Je znám dokonce případ stíhání podle tohoto ustanovení za namalování hvězdy a hákového kříže, mezi nimiž byl znak rovnosti. (Podobné je i ustanovení § 261.)

§ 288 - Ohrožování politického a morálního stavu jednotky. Jedná se o ustanovení hlavy XII. tr.z. - trestné činy vojenské, jež je obdobné ustanovení uvedenému v § 100. Podle něj byl např. v roce 1975 odsouzen Ivan Dejmál.

2. Verbální činy nepolitické povahy

Jde o §§ 153-154 - útok na státní orgán a orgán společenské organizace a §§ 156-157 - útok na veřejného činitele. Při obraně těchto převážně nepolitických verbálních deliktů (dmyslně zde neuvádíme § 155 tr.z.) se zde setkáváme především s nepřesvědčivým důkazním materiálem, neboť jako podklad ke stíhání tu většinou slouží svědectví napadených orgánů, tedy svědectví subjektivní, která k nelze ověřit. V podstatě lze říci, že tímto způsobem by bylo možno odsoudit kohokoli, kdo se octne o smotě s orgány. Pokusy v tomto směru jsou poměrně četné.

Fyzický útok na přední osobu doposud - kromě Ludvíka Vaculíka - nikdo v hnutí za lidská práva nechal, spíše se obrana snažila vždy dokázat, že stíhání je vedeno na podkladě vykonstruovaných obvinění, což se v drtivé většině případů spíše blížilo objektivní pravdě.

3. Svoboda cestování

§ 109 - podrobně popisuje příspěvek k dokumentu č. 24 z března 1980.

§ 110 - Vniknutí na území republiky. Je to ustanovení obdobně nespravedlivé a zamezující výkonu práva na svobodné cestování, jako § 109 - nedovolené opuštění republiky. Podobná problematika by měla být přesunuta do přestupkové či správní oblasti.

4. § 202 - Výtržnictví. Je to paragraf čistě establishmentský, hájící "právně chování", zakazující hluchou zábavu, happening, výstřední chování. Rovněž k tomu fejleton V. Havla "§ 202".

5. § 203 - Příživnictví. Tento paragraf zakotvuje povinnost námezdní práce v Československu, připomínající některé neuplnické povinnosti. Při stíhání je porušována zásada presumpce nevinny, neboť stíhaný musí dokazovat, že se živil poctivým způsobem. Za poctivý způsob se však většinou uznává pouze získávání obživy od státního zaměstnavatele či od družstva, ve výjimečných případech též lidem s tzv. svobodným povoláním. Jiné způsoby obživy jsou pak označeny za "nekalé". Záměr je tu zřejmý: každý člověk v totalitní společnosti musí být začleněn do určitého kolektivu, kde může být snadněji kontrolován. - Vladimír Krupička, jehož případ trestního stíhání je sledován VONS, odmítl sdělit, kde byl po dobu, která policii zajímala, zaměstnán, a byl podle § 203 odsouzen; nyní je ve vězení. - Dle tohoto paragrafu jsou též stíhány prostitutky. Prostituce je ovšem především nemocí celé společnosti. - Toto ustanovení by zasluhovalo podrobný rozbor formou dokumentu. Viz též fejeton Václava Havla "§ 203".

6. § 171 - Maření výkonu úředního rozhodnutí. Charta 77 napadla toto ustanovení zejména v dokumentu č. 16, kdy ovšem ještě nebyly známy případy užití k účelům donucení k práci ve věznicích; tehdy byl napaden pouze ten fakt, že je tímto tr. stíháním vyhrožováno. Věznění znamená v Československu automaticky i nucenou práci. Spojování této nucené práce s "účelem trestu", tj. s převýchovou je v mnoha případech absurdní a pokrytecké. Mnozí vězňové, a nejen političtí, takovou "převýchovu" nepotřebují. Naopak režim potřebuje v mnoha průmyslových odvětvích levnou pracovní sílu, která vykoná i ty nejobtížnější práce.

7. Zneužití ustanovení tr. zákona z oblasti obecné kriminality. Zaznamenali jsme zatím zneužití těchto ustanovení tr. z.: § 155 - napadení veřejného činitele, § 118 - nedovolené podnikání, § 132 - rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví i jiných. Stíhání tohoto druhu se prosazuje snadněji, stíhaného lze takto též pošpinit a lze vuhout špatné světlo i na jeho okolí, příp. na celou činnost obránců lidských práv. Justiční orgány zde mají prakticky neomezené pole působnosti. Vyskytly se též nebezpečné pokusy, jež byly zatím realizovány jen částečně, stíhat obhájce lidských práv pro údajné zhářství, teror či únos dopravního prostředku. Taková násilná činnost má s obranou lidských práv málo společného a je neobratným a průhledným pokusem o její diskreditaci.

8. Odmítání služby v armádě, resp. služby se zbraní. Jde zejména o § tr. zákona 266 - maření způsobilosti k službě, 267 - neplnění odvozní povinnosti, 268 - obcházení branné povinnosti, nenastoupení služby v ozbrojených silách - §§ 269-272 a vyhýbání se výkonu vojenské služby - §§ 280-284. V Československu existuje pro obyvatele mužského pohlaví branná povinnost, jež se netýká zvláště přízvi, a to nejen u mužů vzhledem k úloze, jakou čs. armáda v nových dějinách hrála i vzhledem k přítomnosti sovětských vojsk na území Československa. Existence čs. armády se tedy mnohým jeví jako absurdní. Služba ve státní armádě znamená navíc neudměrné zatěžování společnosti, samotných lidí, od nichž je tato služba vyžadována; znamená i velké osobní a sociální komplikace. Přirozený požadavek všeobecného ozbrojení lidu a "armády milihního typu - samozřejmě v rámci jiných změn - vyvstává stále zřetelněji. -- Druhým aspektem těchto ustanovení je, že v čs. armádě neexistuje služba beze zbraní. Proto ti, kteří z důvodů svého přesvědčení službu se zbraní odmítají, jsou pronásl edováni dle těchto ustanovení, často i opakovaně.

Obranu nespravedlivě stíhaných lze rozšířit i o další aspekty, např. o obranu některých stíhaných podle § 118 tr.z. (nedovolené podnikání), a to nejen v případech, kdy je tento paragraf ť užit jako kamufláž pro postih amizdatové činnosti, nýbrž i v případech skutečné "práce bez razítka", kdy e typ tohoto stíhání blíží k § 203. Jako protipól k § 118 existuje ustanovení občanského zákoníku o tzv. občanské vypomoci. Kdyby se § 118 užíval následně, nefungovala by asi jediná domácnost a mnoho práce, především na ves-

nicích, by nebylo nikdy vykonáno. Liberálnější hospodářská politika (i ve vztahu k zakládání nových výrobních družstev) by byla v dnešním stavu čs. hospodářství opravdu na místě. Za obranu stojí i některé případy násilného exekučního vystěhování celých rodin, činnost tzv. záchytky atd.

Lze jistě očekávat, že bude nutno obranu nespravedlivě stíhaných rozšířit i o další paragrafy, např. I. hlavy tr.ž. Jejich rozbor však zatím není aktuální.

Mnohem důrazněji by měl zejména VONS vystoupit proti trestu smrti.

Obrana nespravedlivě stíhaných může být naplnována též upozorňováním na trestné činy, jichž se dopouští policie, justice a jiné orgány moci. Zejména hlava osmá zvláštní části trestního zákona - trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti - si v tomto směru záslužuje pozornosti. Tato ustanovení by potřebovala precizovat a rozšířit: např. není v trestním zákonu nijak postížen odposlech.

Obrana nespravedlivě stíhaných vyžaduje soustavnou činnost, zaměřenou nejen k případům současným, ale i minulým, vyžaduje přesnost a smysl pro objektivitu, ale především jasnou představu o tom, jak má tato obrana vypadat, co je spravedlivé a co je nespravedlivé, vyžaduje i poměrně jasný a ucelený právní názor a představu o právu - a zejména trestním právu - i představu o vyhlídkách do budoucnosti. Všechna tato témata vyžadují soustavné studium, soustavnou práci i obšáhlejší diskusi.

job + jes + utu

ooo

ooo

ooo

Sdělení č. 170 (JUDr Danisz pravomočně odsouzen)

Před odvolacím senátem krajského soudu v Hradci Králové proběhlo dne 7. 3. 1980 za předsednictví Horymíra Filipa veřejné zasedání o odvolání JUDr Josefa Danisze, člena VONS, proti rozsudku okresního soudu v Hradci Králové, kterým byl dne 24.1.1980 uznán vinným tr. činy útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr.z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 tr.z. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců nepodmíněně do I. NVS a k zákazmu výkonu povolání advokáta na dobu dvou let.

Soud zamítl odvolání obžalovaného jako ne důvodné a potvrdil rozsudek soudu I. stupně. Přitom soud doslova směl se stolu důvodné námitky dr. Danisze pro podjatost okresní a krajské prokuratury v Hradci Králové, pro podjatost přítomného senátu, jeho předsedy a pro podjatost předsedy Nejvyššího soudu ČSR. Dokonce je odmítl i zaprotokolovat. V eklatantním rozporu s ustanoveními tr.ř. (zejména § 31/1) soud se odmítl odročit líčení do doby než bude o námitkách rozhodnuto ve vyšší instanci a pokračoval v projednávání věci.

Všechny pokusy obžalovaného o obhajobu soud poušálně ignoreval. Totéž platí i o důkazech, jejichž provedení dr. Danisz navrhoval i o důvodech jeho odvolání. Naproti tomu návrh zástupce krajského prokurátora (jehož přítomnost byla mimochodem vzhledem ke vzneseným námitkám nezákonná) na zamítnutí odvolání soud bez dalšího akceptoval, ačkoliv byl věcně naprosto neodůvodněný.

Soudní jednání probíhalo - jak tomu v obdobných případech bohužel bývá - s faktickým vyloučením veřejnosti (jediná důvěrnice J. Danisze, jáž se podařil vstup do soudní síně, Zdena Tomínová, byla z ní předsedou senátu vykázána), avšak s o to mohutnější asistencí policie. Celkově byla v tomto případě zkrácena práva obžalovaného takovým způsobem, že z nich nezbylo prakticky vůbec nic.

(O případu dr. Danisze viz sdělení VONS č. 104, 116, 119 a 165.)

Příloha: Zpráva o průběhu odvolacího líčení ve věci dr. Danisze.

V Praze, 15. března 1980

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení č. 171 (Petr Cibulka má být ve vězení do dubna 1981)

Před senátem krajského soudu v Plzni proběhlo dne 12.3.1980 odvolací líčení ve věci Petra Cibulky, odsouzeného 30.1.1980 okresním soudem Plzeň-město k trestu odnětí svobody na šest měsíců nepodmíněně do II. NVS pro přečin podle § 7 písm. d zák. č. 150/69 Sb. o přečinech (přečin maření výkonu úředního rozhodnutí; srv. sdělení VONS č. 166). Do rozsudku se odvolali Petr Cibulka, jeho matka a městský prokurátor. Senátu KS předsedal JUDr Antonín Trtík.

Soud vyhověl v rozsudku návrhu prokurátora, uznal P. Cibulku vinným tr. činem podle § 171/1 tr.z. (maření výkonu úředního rozhodnutí) a odsoudil jej k trestu odnětí svobody na 1 rok nepodmíněně do II NVS. Překvalifikační inkriminovaného jednání P. Cibulky zdůvodnil jeho "vysokým stupněm společenské nebezpečnosti". Soud nepřihlédl k lékařským zjištěním a Cibulkově zdravotnímu stavu, ani k psychiatrické expertize, ani k návrhu obhajoby na zproštění viny v plném rozsahu, ani k Cibulkovým vlastním interpretacím svého chování. Předseda senátu dokonce znemožnil P. Cibulkovi pronést závěrečnou řeč s tím, že ji nechce druhého dne slyšet na Svobodné Evropě. Při zdůvodnění rozsudku jej paternalisticky autoritativním způsobem poučil, že za tento trest vděčí Petr Cibulka svým přátelům z Charty 77 (!).

Do soudní síně byli vpuštěni pouze 4 přátelé Petra Cibulky, kteří byli odrobeni osobní prohlídce.

(O případu Petra Cibulky srv. sdělení VONS č. 121, 126, 154, 166)

V Praze, 15. března 1980

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Příloha ke sdělení č. 170 - zpráva o průběhu odvolacího líčení ve věci JUDr J. Danisze

Dne 7. března 1980 konalo se u krajského soudu v Hradci Králové veřejné zasedání o odvolání JUDr Josefa Danisze proti rozsudku okresního soudu v Hradci Králové, kterým byl dne 24.1.1980 uznán vinným trestnými činy útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr.z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 tr.z. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců nepodmíněně a k zákazu výkonu povolání advokáta na dobu 2 roků.

Předsedou odvolacího senátu byl prom.práv. Horymír Filip, jámeo zástupce krajského prokurátora obžalovanému dosud není známo.

Křídlo soudní budovy, v němž se nacházela jednací síň č. 58, kde se veřejné zasedání konalo, bylo uzavřeno uniformovanými i neuniformovanými příslušníky Bezpečnosti. Příslušníci Bezpečnosti se nacházeli i na chodbě před jednací síní č. 58.

Obžalovanému se podařilo protlačit příslušníky Bezpečnosti svou důvěrníci Zdenou Tomínovou až k jednací síni a po vyvolání trestní věci až do jednací síně, kam současně vešli i zástupce krajského prokurátora, obhájce obžalovaného a asi 8 osob tzv. organizované veřejnosti.

Poté, co předseda senátu zjistil totožnost obžalovaného a že jsou zachovány lhůty k doručení předvolání zúčastněných stran, oznámil, že "vzhledem k obsahu protokolů se mohou veřejného zasedání zúčastnit jen povolané osoby a že podle § 201/1 tr.ř. učinil opatření proti přepínování jednací síně".

(Toto oznámení předsedy senátu je kontraverzní a vykazuje nedostatečnou znalost ust. §§ 199 až 201 a § 238 tr.ř. o veřejnosti hlavního líčení a veřejného zasedání. Kategorii "povolaných osob" zde tr. řád nezná. Zmínka o připuštění "povolaných osob" by naznačovala, že veřejnost bude vyloučena a zasedání bude neveřejné. To se však nestalo, protože při vyloučení veřejnosti by měl obžalovaný právo na přístup dvou svých důvěrníků podle § 202/2 tr.

Pádu, čemuž právě odvolací soud chtěl zabránit. Proto veřejnost nebyla formálně vyloučena, takže soud mohl zneužít ust. § 201/1 tr.ř. o opatření proti přeplňování jednací síně, díky němuž fakticky připustil pouze organizovanou "veřejnost".)

Nato obžalovaný požádal, aby byla připuštěna alespoň jedna jeho důvěrnice - Zdena Tominová, když jeho manželka v důsledku svého zdravotního stavu (rizikové těhotenství) nemůže se dostavit. Obžalovaný uvedl, že při veřejném zasedání musí mít nejméně tolik práv, jako při vyloučení veřejnosti. Měl-li by tedy při vyloučení veřejnosti právo na dva důvěrníky, má při veřejném zasedání nejméně totéž právo.

Předseda senátu však účast důvěrníka nepřipustil s tím, že zasedání je veřejné a právo na důvěrníka má obžalovaný jen v případě vyloučení veřejnosti, k němuž nedošlo. Vyzval pak Zdena Tominovou k předložení vstupenky a anebo k opuštění jednací síně. Zdena Tominová i obžalovaný nato požádali, aby se vstupenkami prokázaly osoby z tzv. organizované veřejnosti. To předseda senátu nepřipustil. Organizovaná veřejnost se žádnými vstupenkami neprokázala a ve skutečnosti je také neměla - šlo ostatně převážně o pracovníky Bezpečnosti, s nimiž byl předseda senátu před jednáním jistě i v osobním styku, neboť zásada nezávislosti soudců je ~~xx~~ nesporně právě jednou z těch zásad tr. řádu, které jsou v ČSSR pouze na papíře. Po několikeré výzvě s pohrůžkou Zdena Tominová jednací síň opustila s poznámkou (případnou a odpovídající i názoru obžalovaného) "Vaše svědomí bych, pane předsedo, mít nechtěla", což předseda senátu k šumu organizované veřejnosti, která to asi vztáhla i k svému svědomí, okamžitě zaprotokoloval.

Veřejné zasedání konalo se tak s faktickým vyloučením veřejnosti, čímž byla porušena zásada veřejnosti (§ 2/10, § 199 tr.ř.).

(Zdena Tominová proto od 8,45 do 12,10, kdy veřejné zasedání skončilo, prodlévala ve vestibulu soudní budovy, spolu s dalšími přáteli obžalovaného a zájemci o účast na procesu obžalovaného, mj. ing. Pavlem Roubalem a francouzskými advokáty Me Philippen Laboulangerem a Me Jean-Michelém Agronem. S výjimkou asi 8 osob organizované "veřejnosti" se nikdo ze skutečné veřejnosti veřejného zasedání nemohl zúčastnit. Jako u soudu I. stupně i zde probíhalo soudní jednání za zavřenými dveřmi.

Po odchodu Zdeny Tominové z jednací síně obžalovaný upozornil soud, že Generální prokuratura ČSR projednává a dosud nerozhodla o námitce podjatosti okresní a krajské prokuratury v Hradci Králové a požádal, aby veřejné zasedání bylo odročeno do doby, než o námitce generální prokuratura ČSR rozhodne. Konkrétně pak ještě uvedl, že 7.1.1980 zaslal Krajské prokuratuře v Hradci Králové námitku podjatosti pracovníků Okresní i Krajské prokuratury v Hradci Králové podle § 31/1 tr.ř., že k žádosti Generální prokuratury ČSR ze dne 28.1.1980 tuto námitku upřesnil podáním ze dne 13.2.1980 a že generální prokuratura ČSR jednací o námitce pod čj. II/1 GPt/459/79 dosud o ní nerozhodla.

Zástupce krajského prokurátora v Hradci Králové pak k dotazu předsedy senátu uvedl, že krajská prokuratura v Hradci Králové skutečně námitku obžalovaného obdržela a postoupila ji dne 11.1.1980 k projednání a rozhodnutí generální prokuratuře ČSR, která o ní dosud, pokud ví, nerozhodla.

Nato obžalovaný prohlásil, že dokud o námitce Generální prokuratura ČSR nerozhodne, nemůže se žádný pracovník krajské prokuratury v Hradci Králové účastnit tohoto veřejného zasedání a protože veřejné zasedání o odvolání nemůže se bez přítomnosti zástupce krajského prokurátora v Hradci Králové konat, nezbyvá než veřejné zasedání odročit za účelem vyčkání, jak o námitce rozhodne generální prokuratura ČSR.

S ~~kkk~~ ohledem na porušení zásady veřejnosti, které samo o sobě zpochybňovalo zákonnost dalšího průběhu veřejného zasedání, obžalovaný uvedl, že bude-li veřejné zasedání konáno, aniž by se vyčkalo rozhodnutí generální prokuratury ČSR, vznáší námitku podjatosti pro poněk k projednávané věci vůči přítomnému senátu, předsedovi Krajského soudu v Hradci Králové a předsedovi nejvyššího soudu ČSR a to pokud jde o přítomný senát a předsedu Krajského

soudu v Hradci Králové proto, že hodlají konat veřejné zasedání přesto, že žádný pracovník krajské prokuratury v Hradci Králové se ho až do rozhodnutí generální prokuratury ČSR nemůže a nesmí zúčastnit ve smyslu ust. §31/1 věta druhá tr.ř., pokud pak jde o nejvyšší soud ČSR proto, že předseda nejvyššího soudu ČSR svým usnesením z 15.2.1980, jímž zamítl námitku podjatosti předsedy krajského soudu v Hradci Králové pořušil zákon tím, že se vůbec nevypořádal s důvody vznesené námítky a že při rozhodování vůbec nevycházel ze znalosti trestního spisu obžalovaného a konečně že uznal zákonným rozhodnutí předsedy Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24.1.1980, i když toto rozhodnutí je zcela zřejmě nezákonné, a to vše učinil předseda nejvyššího soudu ČSR proto, aby nemusel uznat nezákonnost konání hlavního líčení u okresního soudu v Hradci Králové dne 24.1.1980. Obžalovaný požádal, aby námitka byla postoupena k projednání nejvyššímu soudu ČSR ve smyslu ust. § 31/1 věta první tr.ř.

Předseda senátu vznesené námítky a jejich odůvodnění zdržal se zaprotokolovat a pak je zaprotokoloval velmi kuse a obžalovanému se nepodařilo dosáhnout úplnější protokolace. Pak předseda senátu jednání asi na 15 minut přerušil a na počátku dalšího jednání námítky obžalovaného zamítl s tím, že jsou nekonkrétní. Ihned poté požádal soudce přisedičiho, aby provedl referát o spise.

Několikrát pokus obžalovaného dosáhnout protokolací námitek proti tomuto postupu a pak alespoň zaprotokolování toho, že další námítky mu soud odmítá protokolovat byl neúspěšný. Obžalovaný proto s poznámkou, že soud z jeho práva zcela ignoruje a že má proto zato, že soud není nezávislý a plní zřejmě vyšší pokyn veřejné zasedání dnes konat a skončit děj se do děj, rezignoval. O formálnosti dalšího výkonu "spravedlnosti" i jeho výsledku nebylo pochyb.

Po referátu přisedičiho soudce obžalovaný požádal o přečtení řady dalších částí spisového materiálu, čemuž bylo vyhověno dílem jen částečně, dílem vůbec (např. nedostal se čtení trestního oznámení Ivana Medka, takže tento závažný důkaz nebyl v celém trestním řízení proveden).

Obžalovaný se sám musel domoci protokolace návrhu na doplnění dokazování a navrhl, aby byla provedeny všechny důkazy, jichž se dosáhá v písemném odvolání.

Soud tento návrh po krátkém přerušování jednání zamítl a vyzval strany k závěrečným řečem.

Obhájce obžalovaného poukázal na obsah písemného odvolání obžalovaného, stručně zopakoval jeho důvody a navrhl zrušení napadeného rozsudku a zproštění obžalovaného z obžaloby, popř. vrácení věci soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Zástupce krajského prokurátora navrhl zamítnutí odvolání s tím, že odvolání není důvodné, aniž by se vypořádal byť s jediným důvodem odvolání.

Obžalovaný odkázal na své podrobné třináctistránkové písemné odvolání a s ohledem na neobjektivní referát přisedičiho soudce a naprosto nedůvodněný závěrečný návrh zástupce krajského prokurátora podrobně rozveřil některé body svého odvolání a navrhl, aby napadený rozsudek byl v plném rozsahu zrušen a on z obžaloby zproštěn, popř. aby věc byla vrácena jinému soudu I. stupně, s ohledem na nezákonnost postupu samosoudce okresního soudu v Hradci Králové dr. Procházký a na skutečnost, že tento samosoudce je současně předsedou okresního soudu v Hradci Králové.

Zcela na závěr obžalovaný požádal, aby bylo zaprotokolováno, což se pak stalo, že zástupce krajské prokuratury se nikdy zúčastnil veřejného zasedání a přednesl svůj závěrečný návrh, ač věděl, že o námítky podjatosti, směřující mj. i proti němu, nebylo dosud generální prokuraturou ČSR rozhodnuto.

Po asi patnáctiminutovém přerušování jednání odvolací soud vydal usnesení, kterým odvolání obžalovaného zamítl jako nedůvodné.

Rozsudek okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24.1.1980 tak nabyl právní moci.

Odsouzený pak po odchodu z jednací síně oznámil svým přátelům, že ko-

nání veřejného zasedání bylo nezákonné, že svým postupem krajský soud i krajský prokurátor v Hradci Králové jen prokázali důvodnost námitek jejich podjatosti a že proti rozsudku okresního soudu v Hradci Králové ve spojení s usnesením krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7.3.1980 podá ihned po doručení usnesení krajského soudu v Hradci Králové podnět ke stížnosti pro porušení zákona ke generální prokuratuře ČSSR.

☞ Odsouzený též prohlásil, že z celého průběhu tohoto jeho trestního stíhání jasně vyplynulo, že jeho trestní kauza patří do kategorie oněch politických procesů, při nichž orgány činné v trestním řízení uplatňují starou zásadu inkviziční, podle níž v takovémto případě je provedlem trestním řádem se neřídít.

A tak bylo řečeno, že přes tenké kodexy trestní Horymír skočil i bez Šemíka.

V Praze dne 8. března 1980

ooo ooo ooo

Titl. Městský nár. výbor v Brně
Valinovského nám. 3
602 00 Brno

V Praze 12. března

Věc: Dodatek k žádosti o povolení manifestace za propuštění Petra Cibulky ze dne 24.2.1980

K našemu podání z uvedeného dne se ke 12.3.1980 připojují tímto další spoluobčané.

Vladimír Sedláček, Čestmír Vacík, Pospíšil Jan, Petr Oharek, Horáková Věra, Miroslav Sedláč, Miroslav Kupka, Roman Tomášek, Václav Burian, Radovan Řezníček, Irena Vrbková, Vít Pelikán, Roman Slezák, Hana Balášová, Ondřej Němec, Jan Kouřil, Josef Pospíšil, Vojtěch Fišer, Slávek Havran, Ladislav Šenkyřík.

Za správnost podpisů Dr. Martin Hybler, v.r.

ooo ooo ooo

Martin Falouš:

Kdo je Václav Benda?

Odsouzený k odnětí svobody v I. nápravně výchovné skupině má ná nárok na návštěvu příbuzných jednou za tři měsíce. Václavu Bendovi, mluvčímu Char-ty 77 a členu Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, odsouzenému podle § 98 odst.1 písm.a,b ná za podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na čtyři roky a umístěnému v NVÚ Ostrava-Heřmanice, byla první z takových návštěv povolena v neděli 2.3.1980 v 9 hodin. Protože Vasek je mým přítelem a kolegou z kotelný, nabídl jsem se jeho ženě, že jí s dětmi do Ostravy dopravím. Cestou tam se náš hovor točil okolo jedné filosofické přednášky, která se v Praze v poslední době uskutečnila. I když se ani jeden z nás této přednášky přímo nezúčastnil, měli jsme o ní reference z několika různých stran. Šlo o úvod do fenomenologie, resp. onoho způsobu filosofického myšlení spojeného se jménem Husserlovým a Heideggerovým, který zásluhou Jana Patočky našel v českém prostředí hodjné přívržence. Tento rozhovor o fenomenologie mi ku podivu otevřel prostor a poskytl jakési vodítko k tomu, abych se mohl pokusit uskutečnit záměr, o který jsem se již delší dobu bezúspěšně pokoušel: alespoň v určitých podstatných rysech zachytit obraz Václava Bandy.

Věc, v níž se ohlasy na přednášku různily, byla asi taková: ti, kdo by-

lí do filosofie vpraveni, ať už přímo či nepřímo, vlivem Patočkovým, byli subtilní a pregnantní interpretací klasických fenomenologických motivů více či méně uspokojeni, a to zřejmě podáním onoho zásadního obratu ve "fenomenologizování", který v "Sein und Zeit" uskutečnil Martin Heidegger. Zdálo se jim, že alespoň do jisté míry bylo dosaženo zásadního cíle přednášky - tj. předvést metodu a intenci fenomenologie a obhájit ji před erudovanými a zkušenými filosofi jiných myšlenkových orientací. Podařilo se zřejmě také prokázat hloubku nasazení fenomenologie tím, že osloví a otevře určitý duchovní prostor lidem, kteří se k filosofii obrací v otrřesu své konkrétní životní situace v totalitní a konzumní společnosti a nejsou přitom dostatečně vybaveni "positivními" znalostmi a informacemi, např. z dějin filosofie, a nemají ani zážitky určité "profesionální" filosofické návyky.

Ze ~~zá~~ strany takových lidí však přišel ne jeden hlas naprosto opačný: to, co bylo "Patočkovými dědici" považováno za jasnou fenomenologickou analýzu zahajující samo jádro lidské existence, a tudíž nejen jakýsi abstraktní, vyspekulovaný pojem, ale i v konkrétní situaci "žitý" lidský život se z této perspektivy jevil jako více či méně prázdné, pouze akademické a odbornické povídání.

Bystrého fenomenologa by taková reakce vlastně vůbec neměla trápit. Vždyť je de facto jen dalším průkazem Heideggerových analýz konaných na půdě fenomenologie; tam se jasně říká, že tím, co dnes světu vládne, co je nejzákladnější přirozenou půdou aktuálního lidského porozumění světu, je zapomenutost na bytí, "Seinsvergessenheit". Tuto odpověď si snad fenomenolog sám může dát a může tak zbavit sebe sama odpovědnosti za ty, kdo se v situaci "zapomenutosti na bytí" nalézají; ba dokonce snad může sám žít v sebeuspokojení, že on sám svým nahlédnutím situaci moderního člověka vlastně překonal. Přesto je taková odpověď zásadně neuspokojivá, a to dokonce i na půdě fenomenologie. Vždyť pravdou a "naplněním" fenomenologie je nejen husserlovská максима "k věcem samým", tj. radikální myšlenkové sebeočistění a zbavení se předsudků a schemat a návrat k tomu, jak se nám věci samy ukazují; fenomenologie znamená nejen Heideggerovo odkrytí jádra moderního evropského nihilismu jako zapomenutost na bytí. K tomu, oč fenomenologii jde, patří i Patočkův koncept "péče o duši", pokus, jak se na filosofické půdě nevzdat zodpovědnosti za lidský svět i za situace, kdy "veškerá zásvětí" padla, kdy vládne pouhé jsoucno a jeho provoz, kdy pravda bytí je totálně zapomenuta; jde o to, jak zůstat zodpovědnými i v situaci, v níž jsme bez ohledu na to, zda to reflektujeme či nikoli. Je to pokus právě v této situaci vytvořit prostor pro konkrétní smysluplné jednání "chročených", těch, kdo museli říci ne světu, kde vládne nihil, pouhá moc jsoucna. V této fázi naší diskuse, přerušované úkony nutnými při řízení automobilu, mě napadla otázka: kdo je vlastně onen člověk, jenž sedí ve vězení a za nímž vezu na návštěvu - š na jednu hodinu za čtvrt roku - jeho ženu a pět dětí? Nezáleží to právě oň, kdo tento nárok fenomenologie nahlédl a převzal v plné jeho vážnosti?

V tomto ohledu vlastně přednáška, o níž jsme cestou novořili, neuspěla. Avšak mohla vůbec uspět? Lze od nějaké řeči, ať už jakkoli brilantně proslavené, čekat více? Jakoby v tomto bodě fenomenologie sama poukazovala ke své vlastní omezenosti a zjevovala tak pouhou partikuláritu a zásadní pomíjivost svého nástroje, tj. lidské řeči. Jakoby zde přestávalo platit kritérium pravdivosti, jemuž je lidská řeč běžně podrobena - totiž odpovídat realitě, řídit se jen a jen skutečnostmi, které mají být vysloveny bez ohledu na to, ke komu tato řeč směřuje, kdo má být osloven. Jakoby se zde řeč otevírala v jakési nové, základnější dimenzi, jakoby se do hry dostávalo nové měřítko: faktické přijetí či nepřijetí životních možností v řeči nabízených, tudíž i přijetí situace toho, kdo je oslovován, kdo naslouchá. Jakoby pravdivost fenomenologické výpovědi nepočítala primárně ve shodě s nějakou skutečností, ale v tom, že to, co je řečeno, je přijato a uskutečňuje se v konkrétní životní situaci, že se taková řeč sama vědomě zruší jako pouhá řeč a stane se životu, "hmatatelnou" skutečností.

Václav Benda kromě matematiky a češtiny vystudoval i filosofii. Dokonce i svou diplomovou a rigorosní práci, která byla považována kompetentními odborníky za velmi zdařilou, vypracoval z oboru filosofie: psal o opomíjeném českém mysliteli Ladislavu Klímovi. Když se Vaškovo jméno objevilo na seznamu signatářů Charty 77, uvedl jako své povolání filosof a matematik. Na tom, že se takto představil chřtistické veřejnosti, by vzhledem k získané kvalifikaci nebylo nic divného. Překvapující je však to, že se, pokud vím, nikdy jako filosof příliš neprojevoval. Ne že bych v sebemenší míře pochyboval o jeho schopnostech k této činnosti či o kvalitě jeho filosofického vzdělání. Dokonce je pravda, že se jednou ucházel o místo vědeckého pracovníka Filosofického ústavu ČSAV. Avšak do společností, kde filosofie takřka žila, kde se sklonovala ve všech pádech, mnoho nechodil, soukromých či veřejných filosofických akcí se příliš nezúčastňoval. Jestliže snad tedy v tomto běžném smyslu slova "filosofoval", pak něco takového zřejmě asi konal doma v soukromí.

Rozhodně se však ani o tomto druhu Vaškovy filosofické činnosti příliš mnoho stop nezachovalo a kdyby se chtěl někdo v této chvíli ptát, jaké jsou vlastně jeho filosofické názory, jakým typem filosofie se jako filosof vlastně zabývá, byla by odpověď obtížná. Dokonce mám dojem, že Vašek filosofy, alespoň v oné poněkud mnohomluvné podobě, jak se s nimi dnes setkáváme, příliš rád nemá, a že některé, v tomto ohledu obzvláště vyhraněné typy, přímo nesnáší.

Přesto však je fakt, že se u jeho jména na seznamu signatářů Charty 77 objevilo slovo filosof, není pouhou náhodou či dokonce záměrnou desinformací. Vašek je totiž filosofem par excellence, a to právě v intencích oné fenomenologické tradice, jejíž duchem byla přednáška, o níž jsme cestou za ním hovořili, poplatná. Tím, co vede jeho prazvláštní "mlčenlivé" filosofování, je právě radikální přijetí oné zkušenosti, jež se skrývá v samém jádře fenomenologie a již nejsou mnozí fenomenologové sto přijmout do všech důsledků, a to zkušenosti řeči: jaká koli lidská řeč, byť i o věcech z lidského hlediska nezákladnějších a nejpůvodnějších, je pouze lidská řeč: její pravdivost musí být funžována jakousi pravdivostí hlubší, pravdivostí danou pevností lidského postoje v konkrétní, "žité" situaci, jakanotí a zároveň radikální nezlomností praktického jednání, pohotovostí "vydávat počet ze svého života" i za okolností ne příliš příznivých. Je to kupodivu zkušenost toho, čeho se chtěli zbavit soudcové soudící onoho muže, který stál u samé kolébky filosofie: Sókrata (arvn. AP. 39C).

Pro toho, kdo Vaška alespoň trochu zná, jistě nebylo překvapením, že stál u zrodu VONS, že od února 1979 se stal mluvčím Charty 77. To snad je také důvod, proč v něm mnozí lidé vidí spíše schopného a praktického politika než "teoreticky" uvažujícího filosofa. Dám si však za své, že tento pohled rozhodně není adekvátní, že jeho východiště je pouze povrchní. Stavět proti sobě jako takřka nesmiřitelné protiklady praktický postoj politického jednání a teoretické filosofické myšlení se právě na půdě fenomenologie ukazuje jako nelegitimní předsudek. Obraz Václava Benda, kdýrý by se v tomto povrchu odhalil, by byl naprosto bizarní a klamný - obraz idealistického dona Quijota či dokonce z hlediska důsledků, které zatím Vaškovo "politické" jednání mělo, obraz politického sebevraha naprosto nezodpovědného vůči své početné rodině.

Myslím, že opravdový Váškův postoj, jenž je pro běžné mínění tak zvláštní, mohou snad přiblížit dvě věci: jednak jeho koncepcí "paralelní polis", kterou se snažil v rámci Charty 77 prosazovat, jednak to, že Vašek je nejen katolicky věřící člověk, ale i křesťan v jakémsi původním smyslu slova. Koncept paralelní polis, usilující o to, vytvořit i přes obtížnou situaci totální společnosti prostor pro nezávislé paralelní aktivity, prostor pravidelného setkávání se skutečností v tom nejžirším měřítku, není vlastně ničím jiným než pokusem důsledně dostát intencím fenomenologické filosofie, pokusem nevzdat se zodpovědnosti tam, kde je člověk, smrtelná a po všech stránkách konečná bytost, odkázán jen a jen sám na sebe, nevzdat se oné "starosti

o duši", jak o ní hovořil Jan Patočka. Jádro křesťanského postoje Václava Bandy spočívá v jeho pevné a nezlomné víře, že jakékoli lidské jednání, jednání sarteťné a chybné bytosti, bude omilostněno a dostane se mu absolutiona jedině tehdy, bude-li činěno v náhledu, že v něm jde o to, aby se člověk na tomto světě zajistil; naopak: člověk je sto smysluplně jednat jedině tehdy, když zároveň sám sebe vydává, když jedná, jak říkají katolíci, "ad maiorem gloriam Dei", to jest tak, že starost o osobní prospěch, byť třeba jen o šťastný a spokojený život velké rodiny, není tou nejvyšší hodnotou, v níž může být zakotven smysl lidského bytí.

Václav Benda není ani filosof, ani politik v onom běžném smyslu slova. Politik není, pokud se tím rozumí pouhý odborník na hru politických sil, takových, které jsou v tomto světě účinné, odborník na sebeprosazení v politickém světě současnosti. Filosofem vlastně také není, míní-li se tímto slovem pouhý "odborník" na teoretické myšlení, které se vyvíjelo v evropské popř. i mimoevropské tradici. A nakonec ani to, že je katolík, křesťan, rozhodně nespočívá ve skutečnosti, že hlavou početné rodiny, která chodí pravidelně každou neděli do kostela a v níž se slaví svátky, jak to přikazuje katolický kalendář.

Právě v případě Václava Bandy se ukazuje jasněji než kdekoli jinde, že to, co činí filosofa filosofem, politika politikem a konec konců i katolíka katolíkem musí být založeno v čemsi původnějším, v tom, co z Václava Bandy dělá vším ostatním činí člověka jasněho a pevného nahlédnutí, člověka plného a ve své víře nezlomného.

To, že dnes v našem společenství chybí, že se sídlí v kriminále, je jistě věc smutná a pro nás všechny nepřiznivá. Možná však ani ne tak kvůli tomu, že kdyby zde Vašek byl, kdyby mohl tak, jak byl zvyklý, přijímat v trenýrkách každodenní houfy návštěvníků ve svém bytě, popřípadě občas, až zjevně nerad, vyrážet do ulic, tak by jistě bylo možno mnohé věci řešit snáze a lépe. Spíše by však asi mezi námi více žil onen duch společného zájmu, společného ohrožení a oné podpory, kterou si jsou lidé v takové situaci sto poskytnout; více by se asi otevíral prostor tolerance a vzájemného uznání, prostor oné paralelní polis, která nevytváří elitářské spolky politikařicích zasvěcenců, ale která je připravena sdílet osud všech, kdo jsou v tomto světě a tímto světem ohroženi; více bychom asi žili v prostoru důvěry na příklad i vůči myšlení fenomenologie, ale naopak i v prostoru jakési pokory myšlení a jeho otevřenosti vůči těm, kdo jsou sto spíše naslouchat a konat než mluvit.

Na zpáteční cestě z Ostravy jsme spíše mlčeli. Snad to byla únava z namáhavé cesty, snad i úcta k člověku statečnému, který procalouvá možná o to víc, že je na čas umlčen ve vězení.

ooo

ooo

ooo

Během března byla vyslechnuta či předvolána řada osob, kteří byli nebo měli být vyslechnuti jako svědci, resp. vyslechnuti informativně. Výsledky probíhaly na základě dohody mezi ministerstvem vnitra ČSSR a odpovídajícími ministerstvem v NDR z roku 1977 (v některých ohledech se zřejmě výměna informací bez ohledu na sítatní hranice dělí). Mimo jiné byli vyslechnuti: Milan Hübl, Jiří Tichý, Marcela Pánková, Zina Freundová, Petruška Šusterová, Miroslav Hájek a další. Výsledky se týkaly občana NDR Lutze Hesseho a některých jeho přátel (Lutz Hesse je obviněn a patrně ve vazbě - důvod obvinění vyšetřovatelé nevedli, ačkoli je to při svědeckém výslechu jejich povinností nebo Ursuly Steynarové, která byla označována za "byvalou východoněmeckou občanku". Dotazy směřovaly k objasnění styků mezi těmito osobami a jejich pražskými přáteli, popř. s dalšími osobami - u Lutze Hesseho konkrétně po jeho kontaktech s Petrem Uhlem.

ooo

ooo

ooo

Ve dnech 8., 12. a 19. března 1980 proběhly v bytě manželů Dejmálových v Kamenické ulici v Praze 7 policejní zákroky, namířené ke zmaření přednášek, které se v té době v bytě konaly. Citujeme závěr ze stížnosti Kateřiny Dejmálové: "Pane generální prokurátore, z titulu Vaší funkce nejvyššího ochránce zákona Vás žádám, abyste konečně zjednal nápravu. Pokud se domníváte, že zákon nebyl porušen a že naopak soukromé, čistě filosofické přednášky v soukromém bytě - tedy pouze pro přátelé - jsou v rozporu se zákonem, žádám aby mi příslušné zákony byly explicitně jmenovány a vysvětleny. Prohlášení příslušníků Státní bezpečnosti, že tyto přednášky se konat nemohou, protože oni si to nepřejí, dostatečným důvodem není a být nesmíže.

Pane generální prokurátore, byla jsem vychována v úctě k zákonům a v důvěře v jejich ochranu. Brzy se octnu v situaci, kdy bych chtěla a měla tuto výchovnou zásadu předat další generaci. I proto Vás žádám, abyste mi svým zásahem podal důkaz, že zákony skutečně platí pro všechny občany, tedy i pro občany, jejich povoláním je výkon služby ve Sboru národní bezpečnosti, a že jejich ochrana se skutečně vztahuje na všechny občany bez ohledu na jejich povolání, náboženské vyznání a stranickou příslušnost."

000

000

000

000

000

000

000

Připomínáme, že obvyklé aprílové vycházky do pražské zoologické zahrady, konané poslední nedělí v dubnu, při padají letos na 27. duben. Těšíme se na mohutnou účast!